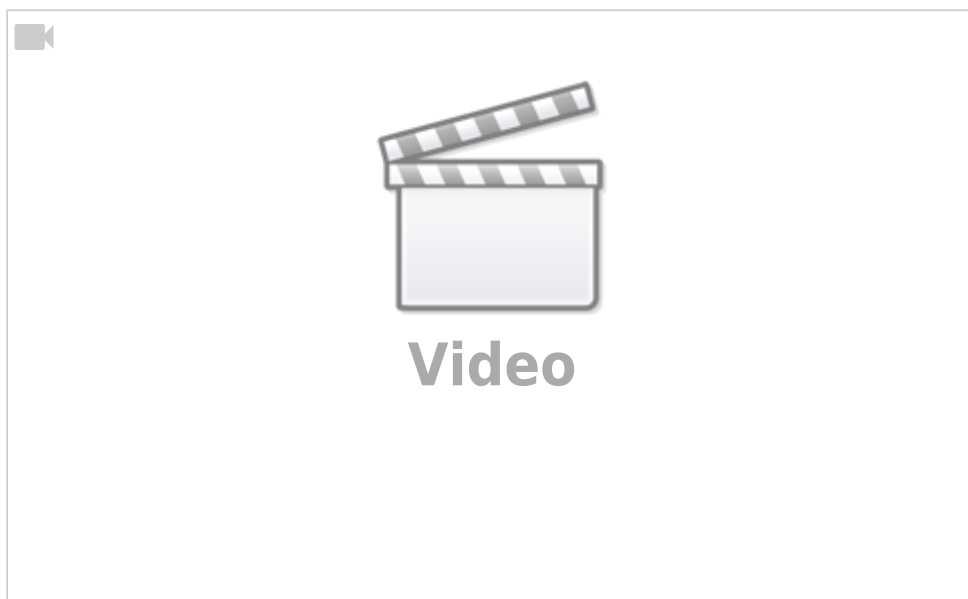

Whiskey on the rocks

A Whiskey a sziklákön (Whiskey on the Rocks) egy svéd gyártású, zseniális politikai szatíra és minisorozat.

A történet 1981 októberében játszódik, amikor egy szovjet U-137-es (Whiskey-osztályú) atomtengeralattjáró zátonyra fut a semleges Svédország partjainál. A helyzet rendkívül kényes, mivel a baki alig egy kőhajításnyira történt a szigorúan titkos karlskronai svéd haditengerészeti bázistól. Miközben a világ a harmadik világháború és egy nukleáris katasztrófa szélére sodródik, a sorozat bemutatja, hogy a feszült helyzet valójában a szovjet legénység részeg mulatozásának és szerencsétlen hibáinak a következménye. A krízis megoldása és a globális béke fenntartása (Ronald Reagan és Leonyid Brezsnyev között) egyetlen ember, a higgadt svéd miniszterelnök, Thorbjörn Fälldin vállára nehezedik.

A sorozat

(Végre) Egy olyan sorozat, amiben nem mindenki angolul beszél, hanem a saját anyanyelvén. Készítői (akik a A százéves ember, aki kimászott az ablakon és eltűnt mögött is álltak) nem finomkodtak: a sorozat egy vérbeli, helyenként egészen abszurd politikai burleszk. A széria lényegében azt mutatja be, hogy a nukleáris világvégét nem a zseniális stratégia, hanem a totális emberi hülyeség és a jóindulatú fordítók akadályozták meg.

A sorozat egyik legzseniálisabb és legmaróbb jelenetsora a két globális szuperhatalom vezetőjének közvetlen „*forró drótos*” kommunikációja. A valóságban félelmetes fegyverkezési versenyt diktáló elnökök a sorozatban inkább két, valóságtól elrugaskodott paródiaként jelennek meg:

Ronald Reagan amerikai elnök cowboykalapban, rágózva lövöldöz agyaggalambokra, amelyekre melleleg Brezsnyev arca van ráragasztva. Amikor felveszi a telefont, lazán és alpári módon üdvözlí szovjet kollégáját: „*Leonid, te anyátlan kecske fia, Ronald vagyok!*”

Leonyid Brezsnyev szovjet főtitkár ezzel szemben a demencia és a súlyos alkoholizmus határán egyensúlyoz. Rendszeresen kiürít egy-egy üveg vodkát, és a beszélgetések közepén konkrétan elfelejti, hogy kivel beszél éppen.

A nukleáris holokauszot egyedül a két oldalon ülő, halálra vált tolmácslányok akadályozzák meg. Miközben Reagan és Brezsnyev válogatott sértésekkel és alpári trágárságokkal bombázzák egymást, a fordítók villámgyorsan átköltik a mondatokat magasszintű, kifinomult és békéltető diplomáciai protokollszöveggé. Ha ők nincsenek, a harmadik világháború egy sértődés miatt robbanhatott volna ki.

A szovjet S-363 tengeralattjáró Karlskrona közelében 1981 októberének végén
fotó: picture-alliance/dpa/Pressensbild

A történet másik skandináv ironiája a svéd belpolitikában rejlik. Svédország miniszterelnöke, **Thorbjörn Fälldin**, a valóságban és a sorozatban is eredeti szakmája szerint egy békés birkatenyésztő gazda volt. Miközben a szovjet haditengerészet és a Pentagon atomtengeralattjárókkal és hadihajókkal kergeti egymást a svéd partoknál, a miniszterelnököt leginkább az nyomasztja, hogy a felesége otthon egyedül nem bír a birkákkal.

A sorozat görbe tükröt állít a külföldi titkosszolgálatoknak is; a CIA és a KGB elemzői egyszerűen képtelenek elhinni, hogy egy országot egy egyszerű, józan paraszti ésszel gondolkodó ex-birkaasztor vezet. Meggyőződésükké válik, hogy Fälldin fanyar és lassú vidéki stílusa mögött egy körmönfont, mélyen eltervezett „birkatenyésztő összeesküvés” áll, amivel Svédország sakkban tartja a világ két legnagyobb atomhatalmát.

És igen, a film (sorozat) megtörtént eseményeken alapul. És majdnem elvezetett a 3. világháborúhoz.

A valóságban

1981. október 27-én éjjel egy svéd halász valami hatalmasat vett észre a sziklákon a Karlskrona haditengerészeti bázis közelében. Egy szovjet **Whiskey-osztályú, S-363-as (a svédek által U-137-nek elnevezett)** dízel-elektromos tengeralattjáró fúródott be a svéd felségvizeken belüli katonai zónába. Ráadásul egy olyan aknamezőn és sziklabendőn navigált át ehhez, amihez centis pontosságú helyismeret kellett (volna, de mint tudjuk a vodka növeli a navigációs készségeket is)

„Elnézést, elromlott az iránytű. Azt hittük, Lengyelországban vagyunk.”

Pjotr Guscsin kapitány hivatalos magyarázata szerint a navigációs berendezések (az iránytű és az

iránykereső) egyszerre romlottak el, és azt hitték, Lengyelország partjainál járnak. Ez teljesen abszurd volt: a tengeralattjáró 130 kilométerre tévedt el a nyílt tengeri útvonalától, mélyen a svéd szigetek közé. A valóságban jó eséllyel kémkedés zajlott (a svédek a bázison teszteltek új svéd tengeralattjáró-ellenes technológiákat).

A svéd haditengerészet titokban gamma-sugármérővel vizsgálta meg a hajótestet a víz felől. Thorbjörn Fälldin svéd miniszterelnök sokkoló sajtótájékoztatót tartott: a tengeralattjáró szinte biztosan nukleáris robbanófejjel felszerelt torpedókat hordozott. Egy atomfegyverekkel felszerelt szovjet hajó szó szerint felakadt a semleges Svédország szikláira.

A svéd flotta körbezárta a tengeralattjárót, miközben a nemzetközi vizeken megjelent egy szovjet haditengerészeti armada (rombolók, vontatóhajók), készen állva a hajó erőszakos kimentésére. A svéd légierő és a part menti tüzérség tűzkészültségben állt, a világ napokig egy harmadik világháború szélén táncolt. Végül a svédek kihallgatták a kapitányt, a szovjetek pedig kifizették a mentési munkálatok számláját, és a hajót kivontatták a nemzetközi vizekre.

Párhuzamok

Bár a sorozatot Jonas Jonasson (A százéves ember, aki kimászott az ablakon és eltűnt írója) jegyzi, ami garantálja a fekete humort, a valóság sokszor még a forgatókönyvnél is abszurdabb volt. A sorozat azzal poénkodik, hogy a légénység csatakrészeg volt. Bár a helyiek szerint a kapitányból áradt az alkoholszag, amikor először a fedélzetre léptek, a szovjetek ezt mereven (de vérben forgó szemekkel) tagadták.

A sorozatban is felsejlik a dráma, de csak évekkel később, a politikai tiszt emlékirataiból derült ki a legfélelmetesebb tény: a légénységnek parancsa volt arra, hogy ha a svédek megpróbálják megrohamozni és elfoglalni a tengeralattjárót, robantsák fel a hajót. Ez a nukleáris torpedók miatt akkora radioaktív szennyezést okozott volna, hogy a svéd partok élővilága teljesen kipusztult volna.

Svédország „kószolgatása” a szovjetek részéről mindennapos volt, és a semleges skandináv állam állandó hidegháborús feszültségben élt. A szovjet haditengerészet nemcsak tesztelte a svédek védelmi képességeit, de a balti-tengeri jelenlétük (több) ponton átcsapott katonai-tudományos komédiájába is.

Mink tudjuk

A svédek annyira rettegtek a titkos szovjet víz alatti kommandósoktól és mini-tengeralattjáróktól, hogy a flotta évtizedeken át minden gyanús, víz alatti kaparászó hangra mélyvízi bombákat dobált. Csak a hidegháború után, 1995-ben derült ki a sokkoló igazság: a szigorúan titkos bázisok környékén észlelt „szovjet szabotőrök” valójában úszó miffek (menyétfélék/minkek) voltak.

Az állatok a vízparti sziklák között úszva pont olyan akusztikus jeleket produkáltak a hidrofonokon, mint a békaemberek. **Ingvar Carlsson** svéd miniszterelnöknek hivatalos sajtótájékoztatón kellett beismernie ezt a nemzetközi blamázt.

Operation „heringfing”

A Whiskey-incidens után a svédeknél klinikai paranoia alakult ki. Minden egyes gyanús zajra a víz

alatt mozgósították a flottát, és tonnaszám szórták a mélyvízi bombákat a tengerbe.

A 80-as és 90-es években a svéd hidrofonomok (víz alatti mikrofonok) kezelői újra és újra egy nagyon furcsa, jellegzetes, magas frekvenciájú, kattogó-pattogó hangot rögzítettek. A katonai hírszerzés legfelsőbb szinten elemezte a hangmintákat, és kiadták a hivatalos verdiktet: ez egy új, titkos szovjet mini-tengeralattjáró csavarjának a zaja.

Mivel a svéd szonárok (víz alatti mikrofonok) évek óta rögzítették a gyanús sercegést, **Carl Bildt** miniszterelnök annyira biztos volt benne, hogy az oroszok pofátlanul kémkednek a svéd felségvizeken, személyesen írt egy dühös, asztalcsapkodós diplomáciai levelet az akkori orosz elnöknek, **Borisz Jelcinnek**. A levélben Svédország hivatalosan fejezte ki mély felháborodását, és követelte, hogy Oroszország azonnal hívja vissza a titkos mini-tengeralattjáróit a svéd öblökből, különben nemzetközi botrányt csap.

Amikor a haditengerészet megelégedte a sikertelen hajtóvadászatokkal, titokban felbérelték **Magnus Wahlberg** biológust, hogy megfejtse a hang eredetét. Amikor a kutató rájött az igazságra, behívták a miniszterelnöki hivatalba és a katonai vezetés elé. A biológus egy zárt szobában játszotta le a szigorúan titkos katonai hangfelvételeket a miniszterelnöknek és a tábornokoknak. Amikor Bildt megkérdezte, hogy mégis mi ez a hang, ami leginkább „sülő szalonna sersegésére” hasonlított, Wahlberg szárazon közölte: *„Miniszterelnök úr, ezek heringek. És éppen fínganak.”*

A biológus konkrétan egy döglött heringet is vitt magával, amit egy vizes vödörben a tábornokok előtt nyomott meg, bizonyítva, hogy a kiáramló légbuborékok pontosan ugyanazt az akusztikus frekvenciát produkálják, mint a feltételezett szovjet nukleáris csodafegyverek.

Magnus Wahlberg és **Håkan Westerberg** svéd biológusok (akik ezért 2004-ben Ig-Nobel-díjat kaptak) rájöttek, hogy a hangot óriási heringrajok adják ki, amikor megijednek és a gázhólyagjukból a végbelükön keresztül buborékokat engednek ki. A svéd adófizetők mai értéken több mint 1,2 milliárd dollárt költöttek el olyan katonai mozgósításokra és tengeralattjáró-vadászatokra, amelyeket valójában fíngó heringek váltottak ki.

A legszórakoztatóbb az egészben Carl Bildt utóélete. Politikai öngyilkossággal ért volna fel beismerni a választóknak, hogy a hadsereg heringek ellen vívott milliárdos háborút. Így Bildt – még évekkel később, külügyminiszterként is – továbbra is tagadta a biológiai tényeket.

A Hårsfjärden-incidens (1982) - Amikor a provokáció valós volt

Alig egy évvel a Whiskey a sziklákon eset után, 1982 őszén egy ismeretlen (szinte bizonyosan szovjet) tengeralattjáró-flotta konkrétan behatolt a svéd főváros, Stockholm melletti legfontosabb haditengerészeti bázis zárt vizeire. A svéd flotta csapdát állított: mágneses aknákat robbantottak, mélyvízi bombák tucatjait szórták le, és lezárták a tengeri kijáratokat. A hajszát 400 nemzetközi újságíró követte élőben a partról. Bár a sérült behatolónak végül sikerült elmenekülnie, ez a pofátlan akció végleg megváltoztatta a svéd védelmi politikát és bebizonyította, hogy Moszkva nem tiszteli a semlegességet.

Ha kíváncsi vagy rá, hogyan vadászott a CIA egy másik, szintén nukleáris fegyverekkel megrakott szovjet tengeralattjáróra a Csendes-óceán mélyén Howard Hughes segítségével, olvasd el [a Jennifer-projektről szóló korábbi írásomat is!](#)

From:

<https://www.bolyongo.hu/> - **bolyongó**

Permanent link:

https://www.bolyongo.hu/doku.php?id=passport:whiskey_on_the_rocks&rev=1786528904

Last update: **2026/08/12 12:01**

